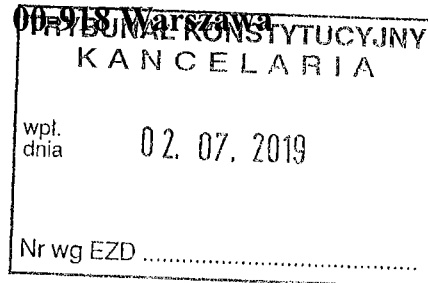

Trybunał Konstytucyjny
aleja Jana Chrystiana Szucha 12A

skarżący: A B

PESEL

reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu r. pr. Anetę Turoboś
adres do korespondencji: Kancelaria Radcy Prawnego Aneta Turoboś
ul. Grunwaldzka 22B/1, 43-300 Bielsko-Biała
nr wpisu na listę radców prawnych OIRP w Katowicach: Kt 3235

SKARGA KONSTYTUCYJNA

W imieniu A B , na podstawie umocowania do działania w charakterze pełnomocnika z urzędu (pismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Katowicach z dnia kwietnia 2019 r. o wyznaczeniu mnie pełnomocnikiem z urzędu, znak , doręczone mi w dniu 10 czerwca 2019 r. - w załączeniu) na podstawie art. 33 ust. 2, art. 53, art. 77 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U.2016.2072 ze zm.) w zw. z art. 79 ust. 1, art. 191 ust. 1 pkt 6 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej **zaskarżam** przepis art. 14 ust. 1 ustawy ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U.2018.75; dalej: *ustawa o skardze na przewlekłość*), który narusza przede wszystkim konstytucyjną **zasadę prawa do sądu** z art. 45 ust. 1 ustawy zasadniczej, w oparciu o który Sąd Okręgowy w B , Wydział VII Karny Odwoławczy, postanowieniem z dnia listopada 2018 r. w sprawie o sygn. akt , orzekł ostatecznie o prawach skarżącego określonych w Konstytucji RP, oraz **wnoszę** o stwierdzenie niezgodności tego przepisu z Konstytucją RP.

Ponadto, **wnoszę** o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika skarżącego, działającego z urzędu, zwrotu kosztów postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Uzasadnienie

Skargę konstytucyjną wywodzę na tej podstawie, że – w oparciu o art. 8 ust. 2 w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość - Sąd Okręgowy w B., Wydział VII Karny Odwoławczy, w dniu listopada 2018 r., wydał postanowienie w sprawie o sygn. akt, na mocy którego odrzucona została skarga mojego klienta na przewlekłość postępowania karnego, prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w Ż (.) w przedmiocie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Przedmiotowym orzeczeniem, którego podstawą był przepis art. 14 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, naruszone zostały art. 45 ust. 1 (prawo do sądu), art. 32 (równość wobec prawa) oraz art. 9 (związanie przepisami prawa międzynarodowego) Konstytucji RP w ten sposób, że mój mocodawca został pozbawiony prawa do rozpatrzenia kwestii przewlekłości postępowania przygotowawczego z tego powodu, że nie minęło 12 miesięcy od złożenia poprzedniej skargi na przewlekłość podczas, gdy ustawa o skardze na przewlekłość ani prawo międzynarodowe nie definiują „przewlekłości” za pomocą jakiegokolwiek terminu, a wręcz nakazują, że pojęcie to powinno być rozumiane indywidualnie i każdorazowo oceniane w świetle okoliczności konkretnej sprawy.

Dlatego przepis art. 14 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość zamyka skarżącemu drogę do sądu bez dokonywania merytorycznej oceny sytuacji skarżącego, co pozbawia ochrony jego praw do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki.

I. Warunki formalne skargi konstytucyjnej

1. Umocowanie i zachowanie terminu do wniesienia skargi

Postanowienie Sądu Okręgowego w B, Wydział VII Karny Odwoławczy, z dnia listopada 2018 r. (sygn. akt), wyniku wydania którego skarżący wnosi niniejszą skargę kasacyjną, doręczone zostało skarżącemu w dniu 5 grudnia 2018 r. (oświadczenie A B we wniosku z dnia lutego 2019 r.). Wówczas otworzył się bieg 3-miesięcznego terminu do złożenia skargi konstytucyjnej. Termin ten uległ zawieszeniu od dnia złożenia przez skarżącego wniosku z dnia lutego 2019 r. o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej (data wpływu do Sądu Rejonowego w Ż – lutego 2019 r.). Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Ż, Wydziału I Cywilnego, z dnia kwietnia 2019 r., sygn. akt, o ustanowieniu dla skarżącego radcy prawnego z urzędu, dziekan Okręgowej Izba Radców Prawnych w Katowicach pismem z dnia kwietnia 2019 r. (znak) wyznaczył moją osobę na pełnomocnikiem z urzędu do niniejszej sprawy. Zawiadomienie to doręczone mi zostało w dniu 10 czerwca 2019 r. (koperta i śledzenie przesyłki).

Zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjny: termin do wniesienia skargi konstytucyjnej ulega zawieszeniu z dniem złożenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Wznowienie biegu tego terminu następuje pierw-

szego dnia po dniu doręczenia radcy prawnemu rozstrzygnięcia dziekana okręgowej izby radców prawnych o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego.

Zatem, przyjmując datę wpływu do Sądu Rejonowego w Ż w wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu jako najpóźniejszą datę złożenia tego wniosku, to pomiędzy 5 grudnia 2018 r. a 11 lutego 2019 r. upłynęło 68 dni, zaś od dnia 10 czerwca 2019 r. do dnia złożenia niniejszej skargi minęło 18 dni, co w sumie daje 86 dni. W związku z tym nie został przekroczony termin 90 dni do wniesienia przedmiotowego środka prawnego.

Na wykazanie umocowania do działania w niniejszej sprawie w imieniu skarżącego oraz zachowania terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej w załączeniu przedkładam następujące dokumenty:

- wniosek skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu z dnia lutego 2019 r., złożone do Sądu Rejonowego w Ż w dniu 11 lutego 2019 r. (Załącznik A)
- postanowienie Sądu Rejonowego w Ż, Wydział I Cywilny, z dnia kwietnia 2019 r., sygn. akt , o ustanowieniu dla skarżącego radcy prawnego z urzędu (Załącznik B)
- pismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Katowicach z dnia kwietnia 2019 r., znak , o wyznaczeniu r. pr. Anety Turoboś pełnomocnikiem z urzędu do sprawy ze skargi konstytucyjnej od orzeczenia Sądu Okręgowego w B z dnia listopada 2018 r., sygn. akt , doręczone w dniu 10 czerwca 2019 r. (koperta wraz z wydrukiem śledzenia przesyłki Poczty Polskiej) (Załącznik C).

2. Wyczerpanie drogi prawnej

Postępowanie w sprawie skargi na przewlekłość jest postępowaniem jednoinstancyjnym, od którego nie przysługuje żaden środek prawny. Zatem zaskarżone orzeczenie jest ostateczne i nie przysługuje od niego zażalenie do Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy, uchwałą 7 sędziów z dnia 23 marca 2006 roku (sygn. akt: III SPZP 3/05) ustanowił wiążącą zasadę prawną, zgodnie z którą, na postanowienie sądu rozstrzygające w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania cywilnego, zażalenie nie przysługuje.

Zdaniem składu orzekającego, postępowanie w sprawie przewlekłości postępowania ma charakter jedynie wypadkowy i prewencyjny (mający zapobiegać zbyt powolnemu rozpatrywaniu spraw przez sądy). Nie jest ono zatem postępowaniem samodzielnym (zasadniczym) względem skarżącego, a jedynie postępowaniem dodatkowym. Zgodnie z rozważaniami Sądu Najwyższego, bezpośrednią konsekwencją takiego ukształtowania postępowania w przedmiocie skargi na przewlekłość jest jego jednoinstancyjność.

Przedstawione powyżej stanowisko zostało zaaprobowane w orzecznictwie. Sąd Najwyższy wielokrotnie orzekał w podobnych sprawach, wskazując wyraźnie na niedopuszczalność wniesienia zarówno zażalenia jak i nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2014 r., sygn. akt III SO 2/14, LEX nr 1532991: „*Od wydanych w toku postępowania wywołanego skargą na przewlekłość rozstrzygnięć nie przysługuje żaden środek zaskarżenia - ani zażalenie, ani skarga*

kasacyjna, ani skarga o wznowienie postępowania, czy też skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.”

Z informacji przeze mnie posiadanych wynika, że od kwestionowanego w niniejszej skardze rozstrzygnięcia, tj. postanowienia Sądu Okręgowego w B , Wydział VII Karny Odwoławczy, z dnia listopada 2018 r., sygn. akt , nie został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

II. Meritum

1. Stan faktyczny

W dniu czerwca 2018 r. do Prokuratury Rejonowej w Ż wpłynęło pismo skarżącego z dnia czerwca 2018 r. - zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w sprawie

, tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k. Pismo to nie zostało potraktowane jako podstawa do wszczęcia postępowania przygotowawczego, lecz zostało włączone do toczącej się sprawy prowadzonej pod sygn. akt

W wyniku braku ze strony organu ścigania reakcji, oczekiwanej przez skarżącego, A B pismem z dnia października 2018 r. wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki – w trybie ustawy o skardze na przewlekłość.

d o w ó d: pismo skarżącego - skarga na przewlekłość postępowania i bezczynność z dnia .10.2018 r. (Załącznik 1)

Po rozpoznaniu ww. skargi na bezczynność Sąd Okręgowy w B , Wydział VII Karny Odwoławczy, postanowieniem z dnia listopada 2018 r. (sygn. akt) odrzucił skargę A B na podstawie art. 8 ust. 2 w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość z powodu ponownego wniesienia skargi pomimo braku upływu terminu wskazanego w tym przepisie, przez co była ona niedopuszczalna. Skarżący złożył bowiem już wcześniej skargę na przewlekłość, dotyczącą tego samego postępowania o sygn. akt , w dniu lutego 2018 r. (Pierwsza skarga na przewlekłość postanowieniem Sądu Okręgowego w B , Wydział VII Karny Odwoławczy, z dnia kwietnia 2018 r., sygn. akt , została oddalona jako niezasadna.)

d o w ó d: **postanowienie Sądu Okręgowego w B , Wydział VII Karny Odwoławczy, z dnia listopada 2018 r., sygn. akt , wraz z uzasadnieniem (Załącznik 2).**

Następnie skarżący pismem z dnia lutego 2019 r. skierował do Prezesa Sądu Okręgowego w B wnioski o sprostowanie ww. postanowienia Sądu Okręgowego w B , Wydział VII Karny Odwoławczy, z dnia listopada 2018 r., sygn. akt . W odpowiedzi na tenże wniosek pismem z dnia lutego 2019 r. poinformowano skarżącego, że nie ma podstaw do sprostowania przedmiotowego postanowienia sądu.

d o w ó d: - pismo skarżącego – wniosek i skarga z dnia lutego 2019 r. (Załącznik 3),
- pismo Sądu Okręgowego w B z dnia lutego 2019 r. (Załącznik 4).

W ten sposób skarżący pozbawiony został jego konstytucyjnego prawa do załatwienia sprawy bez zbędnej zwłoki.

2. Kwestionowany przepis ustawy – przedmiot kontroli

Oczywiste jest, że przedłużające się w postępowanie sądowe działa, co do zasady, na niekorzyść stron procesu. W celu zwalczania takiej praktyki, ustawodawca wprowadził odpowiedni środek dyscyplinowania oraz upominania opieszłych sądów, którym jest skarga na przewlekłość postępowania.

Z uzasadnienia przedmiotowego postanowienia Sądu Okręgowego w B z dnia listopada 2018 r. wynika, że podstawą prawną rozstrzygnięcia jest art. 8 ust. 2 w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość.

Przepis art. 8 ust. 2 ww. ustawy stanowi: *W sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania toczącego się na skutek skargi sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy.*

Jednak należy uznać, że zasadniczą podstawą tego orzeczenia był art. 14 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, który odnosi się do sytuacji wystąpienia z nową skargą na przewlekłość w tym samym postępowaniu, i który w niniejszej skardze stanowi przedmiot kontroli:

Skarżący może wystąpić z nową skargą w tej samej sprawie po upływie 12 miesięcy, a w postępowaniu przygotowawczym, w którym stosowane jest tymczasowe aresztowanie, oraz w sprawie egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego - po upływie 6 miesięcy, od daty wydania przez sąd orzeczenia, o którym mowa w art. 12.

W analizowanym przypadku skarżący wniósł ponownie skargę na przewlekłość po sześciu miesiącach od oddalenia przez sąd poprzedniej skargi (kwietnia 2018 r. oraz października 2018 r.). Okoliczność ta – w świetle art. 14 ust. 1 ww. ustawy – w postępowaniu o sygn. akt

została potraktowana jako powód wystarczający do odrzucenia skargi na przewlekłość z dnia października 2018 r. bez jej merytorycznego rozpoznania jako, że minęło za mało czasu, aby uznać sens dokonywania oceny przedstawionych w niej racji skarżącego.

W tym miejscu powstaje problem zgodności z Konstytucją RP przepisu art. 14 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość pod względem konstytucyjnego prawa skarżącego do merytorycznego rozpatrzenia jego sprawy przez sąd, bowiem kwestionowany przepis niweczy to prawo, bezzasadnie uzależniając jego występowanie od upływu ściśle określonego terminu.

Zdaniem komentatorów, z ww. przepisu wynika jednoznacznie, że skarżący może złożyć nową skargę w tej samej sprawie dopiero po upływie (co do zasady) 12 miesięcy od daty wydania przez sąd orzeczenia, o którym mowa w art. 12 cytowanej ustawy.

„Nie wydaje się zasadny pogląd, że ustawodawca w art. 14 ustawy w istocie „uznał a priori za przewlekłe postępowanie, które trwa 12 miesięcy” (B. Draniewicz, *O pojęciu nieuzasadnionej zwłoki w ustawie o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w*

postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, Radca Prawny 2005, nr 3, poz. 45). Pogląd ten jest nieuprawniony i nie znajduje oparcia w przepisach ustawy. Nie ulega wątpliwości, że komentowany przepis ma na celu jedynie przeciwdziałanie przewlekłości postępowania co do istoty sprawy poprzez nagminne składanie skarg na przewlekłość postępowania w tej samej sprawie i przez tą samą stronę. Przeciwnie stanowisko prezentowane jest jednak w orzecznictwie: "Ustawa (...) nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Jednakże zgodnie z art. 14 ustawy, ponowna skarga na przewlekłość postępowania w tej samej sprawie może być wniesiona po upływie 12 miesięcy. Oznacza to zatem, że ustawodawca uznał za przewlekłe postępowanie, które z przyczyn nieuzasadnionych trwa dłużej niż 12 miesięcy" (por. np. postanowienie NSA z dnia 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08, LEX nr 479136; postanowienie NSA z dnia 24 lipca 2008 r., II OPP 20/08, LEX nr 493700)."¹

„Nowa skarga może zostać złożona po upływie sześciu miesięcy, w sytuacji gdy na etapie postępowania przygotowawczego jest stosowany najsurowszy środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Etap ten jest pierwszym z kilku możliwych w procesie karnym i prokurator prowadzący śledztwo powinien mieć na uwadze, że przedłużanie postępowania, w którym trwa aresztowanie, bez dbania o termin zakończenia powodować może kolizję z zapisem przewidzianym w art. 45 Konstytucji RP, gwarantującym oskarżonemu możliwość rozpatrzenia jego sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Ustawodawca tym samym wprowadził dysharmonię, przyjął bowiem, że stosowanie tego środka, ale przez sąd, nie daje możliwości skarżenia przewlekłości już po sześciu miesiącach od wniesienia aktu oskarżenia, gdyż przewidział dla etapu jurysdykcyjnego dwukrotnie dłuższy okres, co nie wydaje się racjonalnym rozwiązaniem, ponieważ *de facto* różnicuje kontrolę ochrony prawnej wolności człowieka.”²

Postulaty dotyczące szybkości postępowania, będące wyrazem zasady rzetelnego procesu, zawierają przepisy procesowe. I tak kodeks postępowania cywilnego w art. 6 stanowi, że "Sąd powinien przeciwdziałać przewlekaniu postępowania i dążyć do tego, aby rozstrzygnięcie nastąpiło na pierwszym posiedzeniu, jeżeli jest to możliwe bez szkody dla wyjaśnienia sprawy". Z kolei kodeks postępowania karnego w art. 2 § 1 pkt 4 wskazuje, że przepisy kodeksu mają na celu takie ukształtowanie postępowania karnego, by między innymi rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło w rozsądnym czasie, zaś na przykład art. 366 § 2 nakłada na przewodniczącego składu orzekającego obowiązek dbania, "aby rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło na pierwszej rozprawie głównej". Postulat szybkości postępowania obejmuje także postępowanie sądowno-administracyjne, bowiem art. 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.) przewiduje, że "sąd administracyjny powinien podejmować czynności zmierzające do szybkiego załatwienia sprawy i dążyć do jej rozstrzygnięcia na pierwszym posiedzeniu".

1 Górecki Piotr, Stachowiak Stanisław, Wiliński Paweł, Skarga na przewlekłość postępowania przygotowawczego i sądowego. Komentarz, wyd. II Opublikowano: Oficyna 2010

2 Piaseczny Andrzej, Ustawa o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Komentarz, Opublikowano: LexisNexis 2013

Zgodnie z jednolitym stanowiskiem orzecznictwa pojęcie „przewlekłości” nie zostało normatywnie zdefiniowane i należy je rozumieć następująco:

„Przewlekłość postępowania zachodzi, gdy jest długotrwałe i rozwlekle, a trwa ponad konieczność wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych, niezbędnych do końcowego rozstrzygnięcia, pozostających w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością sądu. Jeśli zwłoka w czynnościach wynika z zachowania strony, uczestników postępowania lub innych organów, na które sąd nie ma wpływu, nie ma naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, o którym mowa w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 roku. Innymi słowy to wyrażając, przewlekłość postępowania zachodzi, gdy zwłoka jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy.”³

Podobnie wskazuje postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 23 listopada 2004 r. (OPP 52/04, Wokanda 2005, nr 7-8, s. 72), w którym stwierdzono, że o nieuzasadnionej zwłoce w postępowaniu można mówić wówczas, jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne, uwzględniając ocenę terminowości i prawidłowości czynności sądowych, ale także zachowań stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Powyższa sytuacja świadczy o niekonsekwencji ustawodawcy i niedopuszczalnym ograniczeniu konstytucyjnych praw obywatela pod pretekstem unikania przewlekania spraw w wyniku częstego składania skarg na przewlekłość.

Z jednej strony brak ustawowej definicji „przewlekłości”, uzależnionej od upływu określonego terminu. Wypracowanie przez orzecznictwo pojęcia przewlekłości, ocenianej w odniesieniu do innych czynników niż czas. Z drugiej strony w sferze prawnej funkcjonuje przepis art. 14 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, który uniemożliwia realizację prawa do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki przez rok (w określonych przypadkach pół roku). Nakazuje czekać stronie 12 miesięcy (albo 6 miesięcy), wychodząc z założenia, że ten czas nie jest za długi, nie stanowi „przewlekłości”. Tym samym niweczy całe pojęcie i sens rozpoznania sprawy „bez zbędnej zwłoki”, która powinna odnosić się zawsze do okoliczności konkretnej sprawy. Sprawy, w której np. pół roku może stanowić przewlekłość i powodować szkodę u skarżącego.

Uzasadniona byłaby procedura, przyjmująca możliwość oddalania przez sąd skargi jako oczywiście bezzasadnej, jednak każdorazowo po zapoznaniu się z argumentacją skarżącego (skoro i tak sprawa przekazywana jest do sądu okręgowego), a nie - ograniczenie się jedynie do kontroli spełnienia wymaganego terminu (co do zasady) 12 miesięcy „odczekania” (przymusowej bezczynności) od momentu oddalenia poprzedniej skargi.

3. Naruszone prawo konstytucyjne – wzorzec kontroli

A. Prawo do sądu

Zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP: ***Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.***

³ postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 7 kwietnia 2009 r., II S 4/09, LEX nr 517108

„Art. 448 k.c. odnosi się do ochrony dóbr osobistych, zaś przewidziane w art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. prawo do sądu stanowi prawo osobiste jednostki jako publiczne prawo podmiotowe, przysługujące samodzielnie i niepodzielnie osobie w relacji do państwa, a zatem jest dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. Z tego względu nie można wykluczyć zastosowania art. 448 k.c. do ochrony prawa do sądu, naruszonego przewlekłością postępowania sądowego.”⁴

Przepis art. 45 ust. 1 Konstytucji RP określa zasadę prawa do sądu. W wyroku z dnia 28 lipca 2004 r., sygn. akt P 2/04 (OTK ZU 2004, nr 7/A, poz. 72), Trybunał Konstytucyjny przypomniał, że w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego gwarancje konstytucyjne prawa do sądu obejmują - oprócz prawa dostępu do sądu, to jest prawa do uruchomienia postępowania przed sądem - prawo do wyroku sądowego, czyli prawo uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd, oraz prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności. Sprawiedliwa procedura sądowa powinna zapewniać stronom uprawnienia procesowe stosowne do przedmiotu prowadzonego postępowania. Zgodnie z wymogami rzetelnego procesu uczestnicy postępowania muszą mieć realną możliwość przedstawienia swych racji, a sąd ma obowiązek je rozważyć.⁵

W postanowieniu z dnia 30 października 2006 r. Trybunał wskazał, że prawo do rozstrzygnięcia sprawy przez sąd bez nieuzasadnionej zwłoki stanowi istotny element konstytucyjnego prawa do sądu (S 3/06, OTK ZU 2006, nr 9/A, poz. 146).

B. Równość wobec prawa

Przepis art. 32 ust. 1 Konstytucji RP formułuje zasadę równości wobec prawa: Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.

Tymczasem przepis art. 14 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość rozróżnia sytuację tego, którego sprawa stała się rzeczywiście „przewlekłą” po upływie 12 miesięcy/6 miesięcy, a tego, w którego sprawie zbędna zwłoka nastąpiła przed upływem ustawowych 12 miesięcy/6 miesięcy od oddalenia poprzedniej skargi na przewlekłość. Przyjmując, że w obu przypadkach obiektywnie, zgodnie z ogólnie przyjętym pojęciem przewlekłości, wystąpiła „zbędna zwłoka” w rozpoznaniu sprawy (istnieje możliwość wystąpienia takiej sytuacji), to sytuacja prawna każdej z tych osób jest całkowicie odmienna. Pierwsza z nich może dochodzić swoich praw, tj. złożyć skargę na przewlekłość. Jednak druga osoba – nie może. Ustawa bowiem blokuje jej dochodzenie konstytucyjnego prawa do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki, zasłaniając się brakiem upływu terminu. W konsekwencji obie z tych osób złożą skargę, jednak skarga drugiej z nich pozostanie bez rozpatrzenia.

4 wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 lutego 2016 r., I ACa 728/15, LEX nr 2019907

5 zob. wyroki TK: z dnia 16 marca 1999 r., SK 19/98, OTK ZU 1999, nr 3, poz. 36 oraz z dnia 13 maja 2002 r., SK 32/01, OTK ZU 2002, nr 3/A, poz. 31

C. Związanie prawem międzynarodowym

Art. 9 Konstytucji RP brzmi: *Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego.*

"Prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki mieści się w pojęciu prawa do rzetelnego procesu sądowego przewidzianym w art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.).

Polska podpisała konwencję w brzmieniu nadanym przez protokoły 3, 5 i 8 w dniu 26 października 1991 r. uzupełnionym protokołem nr 2, a ratyfikowała w dniu 2 października 1992 r. Ratyfikacja konwencji nastąpiła z dniem 19 stycznia 1993 r. Wynikający z art. 6 Konwencji nakaz zorganizowania wymiaru sprawiedliwości w sposób, który zapewnia, by sądy orzekające w sprawie były w swoim działaniu w stanie spełnić standardy rzetelnego postępowania, określone w tym przepisie, w tym między innymi wydania wyroku w rozsądnym terminie, nałożył na Polskę obowiązek wprowadzenia skutecznych instrumentów prawnych.

Przepis art. 6 Konwencji, do którego stosowania Polska zobowiązana jest także na mocy art. 9 Konstytucji RP, wskazuje, że każdy ma prawo do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą przy rozstrzygnięciu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym albo o zasadności każdego oskarżenia w wytoczonej przeciwko niemu sprawie karnej.

Zbieżnie w tym zakresie wypowiada się w art. 14 ust. 3 lit. c Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych (Nowy Jork, 19 grudnia 1966 r., ratyfikowany przez Polskę 3 marca 1977 r., Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167), stanowiąc jako gwarancję, iż każda osoba oskarżona o popełnienie przestępstwa ma prawo, na zasadach pełnej równości, do rozprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Prawo do rzetelnego procesu zostało także wyartykułowane w art. 14 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych.⁶

Ustawodawca zobowiązał się w Konstytucji RP do bycia gwarantem respektowania podmiotowych praw i wolności człowieka (art. 9 Konstytucji RP stanowi, iż Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego), co oznacza, iż państwo polskie, stając się jedną z umawiających się stron, ma zapewniać każdemu człowiekowi podlegającemu jego jurysdykcji prawa i wolności określone w aktach prawnych, których Polska jest stroną, i jednocześnie ma zmierzać do zapewnienia powszechnego i efektywnego stosowania zawartych w nich praw.⁷

6 Górecki Piotr, Stachowiak Stanisław, Wiliński Paweł, Skarga na przewlekłość postępowania sądowego. Komentarz, Opublikowano: Oficyna 2007

7 Piaseczny Andrzej, Ustawa o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Komentarz,, Opublikowano: LexisNexis 2013

Reasumując, niezgodna z Konstytucją treść kwestionowanego w niniejszej skardze przepisu ustawy doprowadziła do niekorzystnego ukształtowania sytuacji prawnej skarżącego i naruszenia jego praw.

W związku z powyższym wnoszę o rozpoznanie niniejszej skargi i stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności przepisu art. 14 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość z art. 45 ust. 1, art. 32 ust. 1 i art. 9 Konstytucji RP.

Ponadto wnoszę o przyznanie od Skarbu Państwa pełnomocnikowi skarżącego zwrotu kosztów udzielonej z urzędu pomocy prawnej w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów niepłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U.2019.68). Jednocześnie oświadczam, że koszty zastępstwa procesowego, w tym sporządzenia i wniesienia skargi oraz występowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, w niniejszej sprawie w całości nie zostały zapłacone przez skarżącego.

radca prawny

Aneta Turoboś
Aneta Turoboś
KT 3235

Załączniki:

- Załącznik nr A: wniosek skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu z dnia lutego 2019 r., złożone do Sądu Rejonowego w Ż , w dniu 11 lutego 2019 r.;
- Załącznik nr B: postanowienie Sądu Rejonowego w Ż , Wydział I Cywilny, z dnia kwietnia 2019 r., sygn. akt , o ustanowieniu dla skarżącego radcy prawnego z urzędu;
- Załącznik nr C: pismo Okręgowej Izby Radców Prawnych w Katowicach z dnia kwietnia 2019 r., znak , o wyznaczeniu r. pr. Anety Turoboś pełnomocnikiem z urzędu do sprawy ze skargi konstytucyjnej od orzeczenia Sądu Okręgowego w B z dnia listopada 2018 r., sygn. akt , doręczone w dniu 10 czerwca 2019 r. (koperta wraz z wydrukiem śledzenia przesyłki Poczty Polskiej);
- Załącznik nr 1: pismo skarżącego - skarga na przewlekłość postępowania i bezczynność z dnia .10.2018 r.
- Załącznik nr 2: postanowienie Sądu Okręgowego w B , Wydział VII Karny Odwoławczy, z dnia listopada 2018 r., sygn. akt ;
- Załącznik nr 3: pismo skarżącego – wniosek i skarga z dnia lutego 2019 r.;
- Załącznik nr 4: pismo Sądu Okręgowego w B z dnia lutego 2019 r.

Otrzymują:

- 1 x a/a,
- 2 x adresat wraz z 2 odpisami dla uczestników.